

Dibuixants d'ara

ALFONS FIGUERA

Quan l'humor és genialitat

A VUI dia, que hom passa de la categoria d'aprenent a la de primera figura en pocs anys, potser hem oblidat els artistes que s'han anat fent en el transcurso de tota una vida i que han arribat a la culminació de la seva feina havent passat pels aprenentatges més diversos però no per això menys necessaris i útils. Aquest és el cas d'Alfons Figueras i Fontanals, que nàixer el 15 d'octubre de 1922 a Vilanova i la Geltrú on, després d'acabats els estudis, va entrar a treballar a la fàbrica Pirelli mentre llegia totes les publicacions satíriques i humorístiques de l'època que el seu pare comprava cada setmana. Els dibuixos que veia a l'«Esquella de la Torratxa», en el «Papitu» i sobretot els de Junceda —a qui sempre ha considerat el seu mestre espiritual— a «En Patufet» li fan néixer un desig d'imitar-lo. Li encomanen una afició a fer ninots que ja no l'abandonarà mai més.

Acabada la guerra, com que la fàbrica Pirelli és enderrocada, Figueras se'n ve a viure a Barcelona i, darrera de la seva dèria de dibuixar, entra a treballar a l'Editorial Bruguera on, a part de publicar els primers treballs (que eren unes historietes còmiques que tenien per protagonistes diverses estrelles del cine mut) fa feines d'impremta i d'arranjament i retoc d'originals d'altres dibuixants. De tot això se'n diu anar adquirint ofici, ofici que aviat li permet de fer alguns plomes d'anuncis de pel·lícules: així com alguns àlbums de 16 pàgines plens de dibuixos de ciència-ficció i de fantasia

(una de les seves aficions de tota la vida) per a Ed. Marco en els que s'ho feia tot, des del títol fins a la fi, passant pel guió, ja que Figueras està acostumat —i ho estarà sempre, excepte quan es tracta de pel·lícules de dibuixos animats— a treballar sol i amb idees pròpies.

Aquests primers anys de la postguerra treballa a «Hispano Gràfic Films», dels germans Bagnà, una productora de pel·lícules de dibuixos i allà, juntament amb Ferrándiz i García Villala, fa d'ajudant de Salvador Mestre. Un cop acabada aquesta col·laboració passa a l'equip que dirigeix Josep Escobar i que treballa per la casa «Chamartín» però, allò més important, que obté és l'experiència en aquest camp que, fins aleshores, no havia experimentat.

Després de fer el servei militar es dedica a la historieta còmica infantil i juvenil i treballa a «Hispano Americana de Ediciones», l'empresa que havia publicat «El Aventurero» i que, ara fa «Leyendas Infantiles», un setmanari que edita, per primera vegada a la postguerra, aventures de Tarzan, Flash Gordon, La Guàrdia Móvil, l'Agent X-9 i tants d'altres herois del còmic americà. De 1943 a 1955 segueix acumulant ofici i experiència i comença a fer-se notar com un dels dibuixants amb més futur del país. Treballa per Ed. Plaza, il·lustra historietes de misteri per Ed. Molino, fa dibuixos per a contes i per a novel·les d'aventures i també publica a «Chicos», «Nicolás» i «Paseo Infantil».

Tota aquesta activitat té un parèntesi

quan, el 1955 i cridat per Pulgimiquel, se'n va a Veneçuela a fer cinema i televisió per al camp publicitari. Malgrat l'èxit que obté, anyora Barcelona i torna el 1964. Aprofitant les seves experiències anteriors i sobretot la més recent d'Amèrica, col·labora amb Francesc Macià en dibuixos animats i en tires còmiques destinades a la casa americana Keystone. En el camp de l'historieta, però, li costa tornar a adaptar-se però finalment ho aconsegueix i dibuixa, segons expressió pròpia, muntanyes de pàgines per Ed. Bruguera, algunes amb personatges fixos (un dels més famosos va ser la parella «Aspirina y Colodión») i altres de temes lliures on empra el seu tipus d'humor que resulta, que és diferent, del que l'empresa ha popularitzat i en el que es mouen bona part dels dibuixants que treballen per Bruguera.

A través de «Selecciones Ilustradas» publica dibuixos a tot el món i fa tires internacionals com les del robot «Roby» per Alemanya, i la de «Don Gaspar» per Sudamèrica. A Europa surten coses seves a «Shocks» i «Mr. Hyde» en les quals demostra el seu eclectisme, ironitza sobre el terror i fa palesa la seva genialitat en la creació de situacions inversemblants contemplades des d'un angle inèdit i resoltes d'una manera imprevisible.

A «El Correo Catalán» hi surt la primera de les tires que publica a la nostra premsa. Es diu «La familia Capicua», una família eminentment barcelonina que viu tots els problemes del seu temps. A continuació fa el «Don Plácido» a «La Vanguardia», un home

que va per la vida amb el liri a la mà i que es troba amb mil i una sorpreses i situacions inesperades. Però, per damunt de totes aquestes tires, cal situar la de «El Bon Jan» que es publica a l'«Avui» des del primer número fins ara. Per primera vegada Figueras es troba amb la possibilitat de crear un personatge català de soca-rel en el qual ha pogut abocar tota la humanitat, bona fe, il·lusió per les coses de la vida i fins i tot ganes de fer entremetallades que ell mateix sent. «El Bon Jan» —nom encertadíssim que es va empecar el que aleshores era subdirector del diari, Josep M. Cadena— el comprenem de seguida i ens hi sentim identificats però la seva humanitat extraordinària encara es compren més si es coneix el seu autor ja que el personatge és un reflex fidel del mateix dibuixant que l'ha creat.

Els personatges de Figueras viuen situacions inversemblants que, moltes vegades, semblen tretes d'uns pel·lícula muda dels anys vint perquè aquesta, junt amb els grans coneixements que té sobre la història del còmic, és una altra de les grans aficions del dibuixant que, en la seva modestia, s'acusa de lentitud en la producció sense adonar-se que tots els que fan una obra ben feta han de ser lents per força. Les idees genials d'Alfons Figueras són dels millors humoristes com ho proven les «Històries Insolites» que cada diumenge publica a l'«Avui» i que no són res més que la demostració palpable de la professionalitat i del talent d'un gran dibuixant.

Lluís Solà i Dachs

